

WAT DE MAAIER NIET TOT ZICH NAM



Het was 22 Augustus j.l. 50 jaar geleden, dat te Genève het overgrootste deel der Staten de overeenkomst teekende, welke het werk der liefde op de slagvelden reglementeerde. Bij de Conventie te Genève, aangevuld door de Haagsche overeenkomst, werd vastgesteld, dat de dragers van het Roode Kruis als neutralen, zoowel op het slagveld als bij den zeeslag, moesten worden beschouwd.

In die 50 jaren is er heel wat veranderd. En de taak van hen, die de levens trachten te redden, welke nog niet door den grooten Maaier als zijn oogst zijn verklaard, is er zeker niet makkelijker op geworden. Met des te meer eerbied moet men dan ook de onverschrokkenheid begroeten, welke telkens weer voor dezen zwaren arbeid in dienst der menschenliefde wordt getoond.

Doch met onverschrokkenheid alleen komt het Roode Kruis er niet meer, er behoort ook een organisatie toe, waarvan elk onderdeel moet kloppen. Men kan de werkzaamheden over twee groote groepen verdeelen. De eerste geformeerd door diegenen, welke de gewonden



HOE DE GEWONDEN UIT LOOPGRAVEN WEGGEHAALD WORDEN.

Treffend was de oproep, die Prof. Noyons van uit Leuven de wereld inzond: Komt toch ons helpen, wij kunnen niet al het werk af en er liggen op de slagvelden honderden gewonden, die anders voor altijd verloren zijn.

De vreezeis zeker groot, dat, ondanks den zoo volmaakten vorm, waarin de dienst van het Roode-Kruis werd georganiseerd, ondanks het uitstekende materiaal, deze oorlog een veel grooter percentage aan verloren gegane gewonden zal moeten aantoonen. De groote getallen vermisten, welke op de verlieslijsten van alle partijen voorkomen, spreken er helaas van mede.

Een gunstige zijde is er bij al deze donkere punten. Het moet geconstateerd worden, dat de moderne geweer-



Roode-Kruissoldaten bij de vervulling van hun plicht.

van de plek, waar zij getroffen werden, weghalen, en de tweede, bestaande uit artsen en verplegers, strijdend om het gewonde menschenlichaam voor de toekomst, met zoo weinig mogelijk blijvend letsel, te bewaren.

Waar veldslagen geleverd worden door legers, welker aantal in de millioenen loopt, wanneer de lijn, waarlangs dezen strijd gestreden wordt, met honderden kilometers moet worden gemeten, waar de wetenschap van de vernietiging tot op zijn hoogst is opgevoerd en met de grootste verbittering wordt toegepast, daar wordt een geweldig aantal wonden geslagen.

De enkele beschrijvingen in de dagelijksche pers, welke geloofwaardige verslagen geven, doen een gevoel van overweldigende beklendheid ons hart bevangen. Hoe zal het zelfs met de beste organisaties, met ambulances, voorzien van motoren en paardrijdende verpleegsters, mogelijk zijn om ook maar een deel van de ellende te helpen lenigen. Hoe velen zullen onnoodig voor altijd op het slagveld blijven. De moderne oorlog is wel een vreeselijk iets.

Bij alle legers zijn in elke afdeeling de ambulance-soldaten aanwezig, doch het is zeer te betwijfelen of hun aantal bij een verwoeden strijd voldoende zal zijn. Men denke zich eens in de toestand die er moet heerschen in de loopgraven, welke in Noord-Frankrijk aan beide zijden zijn gegraven. Daar staan de soldaten in lange rijen en van de overzijde tracht de artillerie door welgemikt schoten hun stellingen onhoudbaar te maken. Veldgeschut van zwaar kaliber doet zijn granaten met steeds kleiner tusschenpoelen ontploffen.

Hoeveel gewonden zullen in deze, voor heel andere doeleinden gemaakte graven, de eeuwige ruste onder onbeschrijfelijke pijnen ingaan...

En toch trekken de beroeps- en vrijwillige verplegers als helden uit. Zij doen wat mogelijk is. Ook zij kunnen ondanks hun ijver en hun menschenmin niet het onmogelijke doen.

Zij hebben in alle landen hun uiterste best gedaan, doch ook hier kwam de onverbiddelijke eisch van den oorlog, die geen kunstschaten spaarde, en toonde hoe er ook met menschenlevens niet te rekenen valt.

De groote Maaier heeft zijn vreeselijke oogst wel geweldig zien toenemen.



De Kathedraal te Reims verwoest



Op een der volgende bladzijden vinden de Panorama-lezers een afbeelding van het wondermooie bouwwerk, dat nu als slachtoffer van den oorlog viel. De Kathedraal te

Reims was een zeer bijzonder voorbeeld van Fransche Gothiek. Zij vertoonde in de rijkheid harer onderdeelen een zoo



Vrijwilligers, een gewonde dragend.

grootte verfijning, dat vaak het beeldhouwwerk der in steen gehouwen figuren aan het meest kunstige ivoor-snijwerk deed denken.

En ondanks dezen overvloed van detail, welke den meesters van de Gothiek zoo lief was, had de bouwheer toch de schoonheid van het geheel niet uit het oog verloren.

Robert de Coucy wordt als de schepper van dit werk genoemd, doch zooals bij dergelijke gebouwen meestal geschiedde, aan de voltooiing en vervolmaking werkten veel andere kunstenaars mede. Iets wat te begrijpen is als men weet dat aan deze kerk in 1212 werd begonnen en in den loop van de 14de eeuw de voltooiing pas werd bereikt. Ondanks dit feit is de eenheid van het geheel niet verloren. Een onzer beste kenners der oude architectuur, Prof. Evers, noemde het gebouw de heerlijkste, meest volkomen schepping der Fransche gothiek. Tot de merkwaardigste onderdeelen van het reusachtige gebouw behoorden de twee torens en de gebeeldhouwde portalen. De portalen van den hoofdgevel trokken wel het meest de aandacht en behoorden tot het schoonste, dat de Gothieke kunst heeft voorgebracht. Zij waren drie in getal, het middelste was het grootst, en alle drie waren overdekt met een overvloed van beeld- en lofwerk. Tot de grootste versieringen behoorde ook het aan de voorzijde der kerk aangebrachte reusachtige roosvenster, dat 12 Meter in doorsnee mat. Het inwendige van de Kathedraal was door alle eeuwen heen zoo rijk mogelijk versierd, het bevatte kostbare gobelins, schilderijen van Italiaansche, Fransche en Vlaamsche meesters. De tresorie der kerk bevatte onschatbare voortbrengselen van oude goudsmidskunst, reliquiekastjes, kelken, bekens, wierookvaten, enz.; verder ook kostbare kunstwerken in leder en ivoor. In deze kathedraal zijn alle vorsten van Frankrijk gekroond, behalve Hugo Capet die te Noyon, Hendrik IV die te Chartres, Napoleon I die te Parijs de kroning ontvingen, terwijl Lodewijk XVIII, Louis Philippe en Napoleon III zich nimmer hebben laten kronen. Zij werd voor de kroningsplechtigheid gekozen, omdat zij in het bezit was van de heilige vaas met zalf, die, volgens de overlevering, door een engel uit den hemel was gebracht toen de heilige Remigius (St. Rémi) gereed stond om koning Clovis den doop toe te dienen. Onnoodig verder te betoogen hoe zwaar het verlies is dat de Kunst door deze oorlogsdaad leed.



Een Priester, een gewonde helpend.

kogels in tal van gevallen een veel minder gevaarlijke wonde dan vroeger maken.

Door de groote snelheid, waarmede deze kogel door het lichaam gaat, is de blesseering niet zoo kwaadaardig. Wanneer niet bepaald edele deelen worden geraakt, dan geneest de wond snel en is de angst voor wondkoorts niet zoo groot. Doch granaatscherven en dergelijke doen hun vreeselijk werk nog even als vroeger.

Wij hopen van harte dat onze beschouwing te pessimistisch zal blijken, ofschoon wij er aan twijfelen.

En hoe vreeselijk de waarheid ook moge zijn, geen verwijt treft daarom de groote schaar van vrouwen en mannen, die het hunne deden om leed te voorkomen en te verzachten.